

Muftija Grabus:
Put pomirenja je
dug i veoma
složen proces

INTERVJU Dr. Nedžad ef. Grabus, ljubljanski muftija

Velika je čast biti reisu-l-ulema

Dobro bi bilo kada bismo se naučili malo više slušati jedni druge i imati dugoročne programe ● Sadaka je jedan od osnova našeg manifestiranja vjere ● Niko još nije kandidat za reisu-l-ulemu Islamske zajednice, godina je do izbora

Razgovara o:
Faruk VELE

Zajednice su uspješne onoliko koliko mogu zajednički artikulirati najvažnija pitanja, primjećuje u intervjuu za „Dnevni avaz“ ljubljanski muftija dr. Nedžad ef. Grabus, naglašavajući važnost „bošnjačkog okupljanja oko općeg interesa“.

Jedan od naših uglednih islamskih autoriteta koji se u vjerskim krugovima sve češće spominje i kao potencijalni kandidat za budućeg reisu-l-ulemu Islamske zajednice u BiH (IZBiH) za „Dnevni avaz“ govori o ovogodišnjem ramazanu, bh. dijaspori, pitanjima bošnjačkog jedinstva i pomirenja, ali i o potencijalnoj kandidaturi za reisu-l-ulemu.

Otvoreno srce

□ *Rijaset IZBiH je ove godine sugerirao našim imama da u svojim hubama i dersovima posebnu pažnju obrate na obnovu međubošnjačkog jedinstva i poznerjenja. Uoči ramazana je reisu-l-ulema dr. Mustafa ef. Cerić posjetio Veliku Kladušu i apelirao na mirne Bošnjake u tom dijelu naše zemlje. Zašto je i koliko uopće važno da radimo na obnovi bošnjačkog jedinstva i njegovom jačanju?*

- Svaki put pomirenja je dug i veoma složen proces, za to je potrebna vremenska distanca, otvoreno srce, hrabri i mudri ljudi i osmišljen program za jačanje povjerenja. U ekonomskoj krizi koja je zahvatila Evropu najutjecajnijim političari insistiraju na zajedničkom i jedinstvenom djelovanju i očuvanju zajedništva. Veoma je važno da je reisu-l-ulema dr. Mustafa Cerić inicirao proces pomirenja.

Uvaženi reisu-l-ulema postupio je po kur'anskoj naredbi da se traga za mirom među braćom. Nadam se da postoji strategija kako će se to razvijati u bu-

koji se ne boje Boga, a poručuje od straha jedni pred drugima. Kako naučiti Bošnjake da više vode računa o općem interesu države i naroda, a manje o raznim ličnim sujetama, netrpeljivostima, sumnjama...

- To je odlično za-
pažanje. Međutim, ostaje dilema ko je odgovoran za cjelovit i sistematski vjerski, kulturni i nacionalni preporod našeg naroda? Koliko zvanični obrazovni sistem u BiH i mediji, vladin i nevladin sektor doprinose razvijanju takvog stanja. Sigurno je izvor frustracija i problema složenost političkog uređenja BiH i nemogućnost da se bez snažnog utjecaja političkih faktora razgovara i o najobičnijim pitanjima.

Kod nas je u posljednjih dvadeset godina, sigurno, povećan manifestacioni karakter religioznosti!

Mnogi se žale da je paralelno s tim procesom došlo i do erozije duhovnosti i gubljenja neke vrste vjerske skrušenosti i eđeba kojim su zračili naši ljudi. Valja nam svima zajedno tražiti odgovore i mijenjati stvari nabolje. Ja se sjećam svojih studentskih dana prije dvadesetak godina. Tada nije bilo omladine u ovolikom broju u džamijama kao danas. Ljudske odnose valja njegovati i razvijati i popravljati stanje. Naša je obaveza vjerovati i činiti dobra djela, raditi i truditi se, uzdati se u Uzvišenog Boga i moliti Ga da nam da izlaz iz ovog stanja i poboljša naš hal.

□ *U kakvom su materijalnom i duhovnom stanju naši Bošnjaci u Sloveniji i dijaspori uopće dočekali ovogodišnji ramazan i u kakvom ozračju žive tamošnje bošnjačke zajednice?*

- Ramazansko vrijeme je blagoslovljeno i puno milosti. Ono osvjetljava našu predanost Uzvišenom Bogu i osnaži naš vjerski individualni i džematski život. U svijetu punom strahova i

Muftija Grabus: Ljudske odnose treba njegovati

Čak 64 projektanta žele graditi džamiju u Ljubljani

- Svjetska ekonomska kriza posebno je pogodila građevinski sektor u Sloveniji. Zato su mnogi ljudi ostali bez posla. Članovi IZ u Sloveniji su, uglavnom, osobe koje imaju ili stalni boravak ili državljanstvo Slovenije. Zanemarljiv je broj članova IZ u Sloveniji koji imaju privremene boravak ili su sezonski

radnici. Imami su se, zbilja, trudili i organizirali različite sadržaje kako bi se džematije ugodno osjećale u svim našim mesdžidima.

Organiziraju se zajednički ifitari u džematima, zavozvi, prigodna predavanja, a sve radi snažanja braćaskih i džematskih odnosa i budrejnja da ustrajemo na putu naše vjere.

Dobru atmosferu dodatno je poboljšao natječaj za idejnoprojektno rješenje džamije i islamskog kulturnog centra u Ljubljani. Natječaj je otvoren do 3. oktobra ove godine. Do sada su 64 projektanta biroa i pojedinka preuzeli dokumentaciju za izradu idejnog projekta džamije u Ljubljani - kaže Grabus.

□ *Koje bi poruke naša ulema i posljednjim danima svetog mjeseca ramazana i uoči bajramskih blagdana trebala odaslati narodu? Koliko ramazan može biti inspirativan za vraćanje većeg broja bošnjačke omladine u otkrile islamske vjere?*

- Nesumnjivo je da imami imaju najizravniji kontakt s džematima. Nisam siguran da je u dovoljnoj mjeri iskorišten potencijal profesorskog kadra iz medresa i visokoobrazovnih institucija u programima koje realiziraju različiti nivoi u IZBiH. Važno je sistematski raditi na odgoju i obrazovanju džematića.

Da bi se moglo ozbiljno djelovati, moraju postojati analize koliko je uopće omladine prisutno u džamijama, kakvi se nude sadržaji i kakve smo postigli rezultate.

Previše smo usmjereni na solo aktivnosti. Dobro bi bilo kada bismo se naučili malo više slušati jedni druge i imati dugoročne programe. Ramazan je u našem narodu kao blagorodna kiša, ali duga suša u toku jedanaest mjeseci, ipak, umanjuje ramazanske plodove. Ramazan je po sebi inspirativan za činjenje više ibadeta, ali šta poslije ramazana. Važno je afirmirati trajne vrijednosti i govoriti o temama koje doprinose boljem razumijevanju naše vjere, odgovornosti u vjerskom i društvenom životu i poticati ljude na dobra djela.

□ *Ovih dana naši alimi posebno apostrofiraju važnost sadake kao jednog od osnovnih obilježja svetog mjeseca ramazana. Koji su poruke, s tim u vezi, moramo izvući i koliko je važno da u mjesecu huda se odričemo hrane, pića i drugih blagodati shvatimo poruku sadake i davanja u ime Allaha, dž. š., onima koji su u potrebi, komižama, rodbini...*

- To je jedan od osnova

kojima je potrebna pomoć. Važno je ne prigovarati kada se da sadaka, jer nas na to upozorava Uzvišeni Bog. No, jasno je da je sadaka samo jedan od izvora pomoći. Pojedinaac ne može nadoknaditi obavezu koju ima država u čuvanju socijalnog mira i zaštiti najslabijih i ugroženih kategorija stanovništva.

Budući da mi nemamo stalna i stabilna sredstva za održavanje vjerskih aktivnosti i vjerskoga života,

- Hvala Vam na tom pitanju. Biti reisu-l-ulema jeste velika čast, ali prije svega obaveza i odgovornost. Potpuno je jasno da je to pitanje izrazito važno i da javnost želi o tome biti obaviještena. Na tom se planu mi u IZ veoma slabo snalazimo.

Zbog nepostojanja administrativne kulture i jasnog definiranja važnih pitanja od općeg značaja, stalno dolazi do manipuliranja o osjetljivim temama u našoj javnosti. Bilo bi dobro kada bi se prvo u institucijama IZ artikuliralo to pitanje, onda bi i javnost imala jasne stavove.

□ *Biste li prihvatili kandidaturu ukoliko budete predloženi?*

- Potrebno je naglasiti da Sabor IZ ima mandat raspisivanja izbora za reisu-l-ulemu, a nadležna tijela kandidiraju osobe koje ispunjavaju uvjete za tu funkciju. Ne treba se bojati, uvijek će biti kandidata za reisu-l-ulemu. Hvala Bogu, ne živimo više u totalitarnom sistemu. O tom pitanju ču se, ako Bog da, očitovati ako budem predložen.

Za sada niko nije kandidat. Mi imamo reisu-l-ulemu dr. Mustafu Cerića. Izbori će biti tek za godinu. Mora se podmladivati administracija IZ. Molim Uzvišenog Boga da izbori proteknju haitri i da očuvamo naše zajedništvo i jedinstvo IZ.

Ko je muftija Nedžad ef. Grabus

Dr. Nedžad ef. Grabus rođen je 1968. godine u Travniku. Završio je Gazi Husrev-begovu medresu i Fakultet islamskih nauka u Sarajevu, gdje je magistrirao i doktorirao.

Predavač je akaida na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu i član Sabora IZ u BiH. Radio je u Vjersko-prosvjetnoj službi Rijasetu i kao saradnik na Radiju BiH od 2001. do 2003. godine kao

urednik Religijskog programa, također je dugogodišnji saradnik TV Sarajeva.

Objavio je veći broj stručnih tekstova i prevođio tekstove Ekmeleddina Ihsanoglua, Huseina Doze, Džona L. Espozita (John L. Esposito, Tomaza Masnaka i dr. Govori arapski, engleski i slovenski jezik. Veoma je aktivan u javnom životu u Sloveniji.

dučnosti. Naša je obaveza kroz IZ insistirati na praštanju, halahu, a obaveza je sudstva da procesuiraju zločine kako bi se postigla pravda na ovome svijetu, a konačna pravda je Božija.

Tako će mir, jedinstvo i zajedništvo biti održivi i nama će dati mogućnost da obnovimo i osnažimo i svoju vjersku i nacionalnu svijest.

□ *Profesor Mustafa ef. Spahić primijetio je ovih dana da odgajamo ljude*

nesigurnosti snaženje duhovnosti pomaže nam da se lakše nosimo i suočimo s dunjalučkim izazovima.

Mi imamo stabilan džemat, i uprkos tome što je ramazan u ljetnom periodu, a teravija kasno, u mesdžidima je zavidan broj džematića. IZ u Sloveniji je jedinstvena zajednica Bošnjaka, Albanaca, Slovence, Arapa, Turaka, Roma i drugih. Naravno, najveći je broj Bošnjaka, više od 90 posto.

Ispraviti 'sadaka mentalitet'

- Mi sigurno imamo ulemu koja može i zna dati teorijske odgovore na najzloženija pitanja iz oblasti islama, ali se pokazalo da nam je znanje vrlo skromno iz oblasti menadžmenta i administracije. Sadaka je obaveza, ali razvijati neku vrstu „sadaka mentaliteta“ bez

napornog i kontinuiranog rada, jačanja privrede i razvijanja vakuufskih projekata koji će biti snažna potpora i IZ i sirotinji teško ćemo promijeniti naše stanje. Možda zato na tom planu postizemo slabe rezultate. To se mora mijenjati i popravljati - navodi muftija Grabus.

našeg manifestiranja vjere u Uzvišenog Boga. Kur'an nas upozorava i podsjeća da moramo pomoći siromahu i siročetu. U Bošnjaka ima vakifa i dobrotvora u čija se dobra djela mogu ugledati puno brojniji narodi od našega. Oni tiho, smjerno i ustrajno pomažu sirotinju i siročad. Nema nikakvih istraživanja, ali na osnovu vjerskih objekata, džamija, medresa i čistoće u našim džamijama možemo slobodno ustvrditi da naš narod odlično razumije islamske poruke o pomaganju onih

najvažnije je da se pravilno govori o čuvanju, razvoju i snaženju vjerskih obrazovnih institucija. Te institucije su od vitalnog značaja za očuvanje našeg identiteta. Moramo o tome još puno svi učiti.

□ *U kontekstu razgovora o izboru reisu-l-uleme, u vjerskim krugovima u BiH spominje se i Vaše ime među potencijalnim kandidatima za tu funkciju. Ističe se Vaša učesnost i veoma aktivan rad u Sloveniji, a i ranije u našoj zemlji.*